رفع برخی تعارضات و اختلافات فقهی با لحاظ مدیریت امتثال

آن چه که عرض من است این است: آیا در بیانات شارع از این سنخ داریم یا نداریم؟ گمان من این است که اگر خوب توضیح داده شود و با این نگاه به ادله نگاه شود، برخی از موارد متفق علیه باشد. همه آنها را عرض نمی‌کنم. جلوتر به تفصیل عرض کردم. مواردی هست که مشکوک است و علماء بزرگ می‌توانند در آن اختلاف کنند. شیخ انصاری با شاگرد اعلمشان هم اختلاف کنند. مشکلی ندارد. چرا؟ چون جمع ادله و لطائف ادله خیلی کار می‌برد تا این‌که بفهمیم دو دلیل طولی هستند یا عرضی. مرحوم مظفر در اصول الفقه در بحث حکومت فرمایش شیخ انصاری به آمیرزا حبیب الله را نقل کردند. آمیرزا حبیب الله گفتند که این دلیل چه می‌شود؟ شیخ فرمودند که این دلیل بر آن حاکم است. آمیرزا حبیب الله عرض کردند حاکم یعنی چه؟ شاید هم در حمام بوده، شیخ گفتند اینجا که نمی‌شود، شش ماه باید به درس من بیایی تا بفهمی که حاکم و محکوم به چه معنا است.

> 35:53

امروز به ذهنم آمد؛ این کلمات علماء را که می‌خوانیم اگر شکرگزار تک‌تک کلماتی که به قلم این اعزه جاری شده نباشیم، کفران نعمت است. یعنی حق بر خدا است که ما را مواخذه کند. اینها زحمت کشیده‌اند که ما می‌توانیم در مورد این بحث‌ها –حکومت، ورود، تخصیص- حرف بزنیم و جمع‌بندی کنیم. ولی با همه زحماتی که کشیده شده تا این اصطلاحات منقح شود می‌توان مواردی را پیدا کرد که با ملاحظه همه این ضوابط و نظارت علماء به بستر بحث، بر آن اتفاق کنند. این عرض من است. پیدا کردن این موارد خیلی خوب است.

یعنی شما مواردی را پیدا کنید که وقتی در لسان دلیل شارع ناظرین با این عینک نگاه کنند دیگر اختلاف نکنند؛ لایختلف فیه اثنان که در این مقام شارع در مقام مدیریت امتثال امر سابق خودش می‌باشد. نه در مقام انشاء یک حکم شرعی در عرض سائر احکام شرعی. اگر چنین مواردی داریم خب استظهارات از موارد مشکوک هم دقیق‌تر می‌شود. مانعی ندارد. هر چه که روی آن بیشتر بحث شود روشن‌تر می‌شود. اینجا یکی از آنها است. شاید در فایل ها باشد. این چند سال در هر جا که راجع به مدیریت امتثال صحبت می‌کردم مثالی که در هر جلسه ذکر می‌کردم همین رؤیت هلالی است که الآن مشغولش هستیم. این عرض من بود. می‌گفتم روایات «صم لرؤیته و افطر لرؤیته» اصالً برای مدیریت امتثال است. تعلیم استصحاب است. و حال آنکه از آنها تلقی تعارض شده است.

مثلاً تطوق با روایات «صم للرؤیة» تعارض دارد. «صم للرؤیة» می‌گوید «صم للرؤیة» اما تطوق می‌گوید اگر تطوق شد ولو هلال را ندیدی هم قبول است. این تعارض می‌شود. درحالی‌که آیا تعارض دارد؟! اگر برای دو فضا است که تعارض نیست. لذا نگاه به این ادله کامل تفاوت می‌کند.

بازبینی #1
ایجاد شده 9 ژوئن 2026 14:05:00 توسط ... .
به روزرسانی شده 9 ژوئن 2026 14:05:24 توسط ... .